

Er referens
u.remissvar@regeringskansliet.se
U2024/00153

Vår handläggare
Christina Engström

Remissvar gällande promemorian Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor

Sammanfattning av FOI:s synpunkter

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har – från de utgångspunkter myndigheten har att beakta – följande synpunkter på avsnitt 7.1 och 7.2 i promemorian.

FOI tillstyrker förslagen, men vill lämna ett par kommentarer.

Yttrande

Föreslagna åtgärder för att höja kompetensen vid statliga universitet och högskolor är i hög grad relevanta och bedöms vara avgörande för att stödja fortsatt utveckling av utbildningsväsendet och samhället i stort. Den snabba omvärldsutvecklingen avseende hot och teknikutveckling samt en ökande mängd av information och grad av digitalisering ställer nya krav på förståelse och handlingskraft för att möta nya utmaningar.

Ett effektivt ledarskap inom säkerhetsområdet bygger på en förmåga att omsätta aktuella företeelser till nya insikter, styrning och uppföljning. Den snabba teknikutvecklingen med de möjligheter och utmaningar som, t.ex. moderna

molnbaserade plattformar och informationstjänster innebär, ställer nya krav på förståelse och styrning. Vad avser kompetens inom teknik och säkerhetsområdet bör därmed erfarenhet och insyn avseende lägesbild och operativt arbete värderas vid tillsättning av ledamöter såväl som fortsatt kompetensutveckling av styrelser.

Utöver ett ökat fokus på säkerhetsfrågor bedömer FOI att frågor rörande samhällets motståndskraft och beredskap kan utvecklas inom universitet och högskolor. Arbetsplatser, anläggningar, materiel samt plattformar för högre studier och forskning utgör en viktig del av samhället oavsett om samhället befinner sig i fred, kris eller krig. Det samlade skyddsvärdet i information och förmåga motiverar ett proaktivt arbete för att säkra dessa.

Avsnitt 7.1

Beskrivningen av kompetenskriterierna som anges i fjärde stycket på sidan 40 kan utvecklas. Framförallt bör man understryka att kompetens inte uppnås endast genom att vara verksam på en myndighet eller företag där frågorna "diskuterats". Risken finns att nomineringspersonerna, särskilt om de inte själva besitter kunskaper på området, utgår från att en person har kompetens om säkerhetsfrågor på grundval endast av en tidigare arbetsgivare. Därför är det av stor vikt att även nomineringspersonerna har adekvat kunskap om och inom säkerhetskänslig verksamhet och relevanta lagrum, vilket i sin tur bör vara ett krav när en nomineringsperson utses.

Avsnitt 7.2

I 7.2 andra stycket anges beskrivs i sex punkter vad styrelsens förtydligade ansvar innebär.

I punkt 1 anges att "säkerställa att det när så krävs genomförs en säkerhetsskyddsanalys, liksom analyser i fråga om annan skyddsvärd verksamhet". Utredaren för i kapitel 6.2 ett resonemang om det positiva i att göra en säkerhetsskyddsanalys utan redan identifierade krav på det och föreslår där att kravet bör vara att "säkerställa att en säkerhetsskyddsanalys genomförs för att visa om säkerhetskänslig verksamhet bedrivs samt genomlysna säkerhetsbehovet generellt och för säkerhetskänslig verksamhet i enlighet med säkerhetsskyddslagen specifikt."

FOI instämmer i utredarens resonemang och menar att en genomförd säkerhetsskyddsanalys som visar på att man inte bedriver säkerhetskänslig verksamhet, innebär att man har en känd begränsning i verksamheten. Verksamhetsutövaren är alltså medveten om att man inte har förutsättningar att bedriva arbete som faller inom säkerhetsskyddets reglering. Detta innebär i sig en mycket bra säkerhetskänslig faktor särskilt i kombination med säkerhetsmedvetna forskningsfinansierare som redan i en utlysning förstår om verksamheten kan bli säkerhetskänslig. Idag existerar ingen särskild reglering avseende detta för den som

utlyser forskningsmedel men insikten om detta kan tjäna som grund för vidare utredning (frågan bedömer vi inte ha belysts tillräckligt i SOU 2023:59 Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation).

Detta remissvar har beslutats av generaldirektör Jens Mattsson efter föredragning av jurist Christina Engström. I den slutliga handläggningen har även chefsjurist Eva Liljefors, säkerhetshandläggare Jesper Rikala och den särskilde rådgivaren Mikael Wiklund deltagit.

Jens Mattsson

Christina Engström

Sändlista:

u.remissvar@regeringskansliet.se

anna.beijemo@regeringskansliet.se

För kännedom

asa.kallen@regeringskansliet.se

Internt FOI

Registrator

GD-sekreterare

Chefsjurist

Forskningsdirektör

GDS

Särskild rådgivare